

DÖNKIRIW TA DÖNKIRI

KITABU

Kitabu faamucogo

Dönkiriw ta dönkiri körə ye ko dönkiriw bée ra jumanman, min ka di ni a tōw bée ye. Dōw b'a wele ko masace Sulemani ta dönkiri. Məgə caman fana b'a miiri ko a sebebaga ye masace Sulemani ye, sabu ale tōgo le fōra kitabu damina na.

Kanujəgən fla ta ko le be nin kitabu kōcō, kanbelen dō ni a ta sunguru; olugu jarabira jəgən na; o be jəgən tando, ka jəgən ladiya ni o darakumaw ye. O məgə fla be kuma ka jəgən sōn, walama o be kelennakuma kē, walama o be jəgən ko fō o teri dōw ye, o b'a fō minw ma ko «Zeruzalemu sunguruw».

Nin kitabu faamucogo ma nəgən; tuma dōw kuma min be fō, i t'a lən ni o ye kanbelen, walama sunguru kan ye. O kosən an ka kuma dōw ke kanbelen ta ye, ka dōw ke sungurunin ta ye, hali ni heburukan kitabu m'a ke ten.

Məgəw ka nin kitabu faamu cogo caman na: Dōw ko, ko nin kitabu ye Ala ni a ta məgəw ta kanuya tagamasiyen le ye, dōw ko, ko Matigi Ala ni a ta jənw ta jənjəgənya* tagamasiyen lo, dōw ko, ko Matigi Yesu ni lanabagaw ta kanuya tagamasiyen lo.

Nka an ka kan ka nin kitabu kumaw ta i n'a fō a sebera cogo min na; o körə ye ko cē ni muso ta kanujəgənya ko bōra Ala yere le ra. Cē ni muso ye jəgən kanu, walama ka jarabi jəgən na furu ta sira fe, o te baasi ye, o ka ji.

O ra, an be se k'a fō ko nin kitabu kunba yere kera kanuya ye, ka kaja ni nin kumaw ye:

«*Hali jiba te se ka kanuya tasuma faga,
ji si te se k'a datugu*» (8.7).

Kitabu kōnəkow

- Dönkiri fōlə (1.1–2.7)
- Dönkiri flanan (2.8–3.5)
- Dönkiri sabanan (3.6–5.1)
- Dönkiri naaninan (5.2–6.3)
- Dönkiri loorunan (6.4–8.4)
- Dönkiri wəccənan (8.5–14)

Kanujəgənmanw ta baro

1 ¹ Dönkiriw bée ta dönkiri. Sulemani ka min sebə.

(*Sunguru kumakan*)

² Ne məmə! Ne fari yɔrɔ bée saaro!

Sabu i ta kanuya ka di ka teme duven kan.

³ I munturu kasa ka di.

I təgə be i ko turu kasadiman min kasa be yɔrɔ bée labə.

O kosən, i ko ka di sungurudenw ye.

⁴ Ne mina, ka gban i kō, an ye bori!

Masace, ne ladon i ta bon kōnō!

An ye nagari ka ninsəndiya jəgən fe!

An ye kanuya diyabə ka teme hali duven kan.

Sunguruw jo lo ka nabə i fe.

⁵ Zeruzalemu sunguruw, ne finnin lo, nka ne cē ka pi,
i ko Kedari ta fanibonw,
i ko Sulemani ta masaso bondarafaniw.

⁶ Aw kana ne ta finya fle,
tere le ka ne fin.

Ne balemacew le dimina ne körə,
ka ne bla ko ne ye rezenforow körəsi.
O ra, ne ma ne yere ta foro körəsi.

⁷ E, ne jusukun be ele min kanu, a fō ne ye:
ele be taga ni i ta beganw ye min, o ye taga bin jimi?

Aw bə sigi yɔrɔ juman ka neneñiri tere fe?
 Ni ne ka o lɔn, ne təna to ka yaalayaala tuun ka lamini
 i tɔŋgɔnw ta beganw kɔ gbansan.

(*Kanbelen kumakan*)

⁸ E, musow bee ra cəjuman, ni ele ma o lɔn,
 bɔ ka tugu beganw nɔ fe,
 ka taga ni i ta badenninw ye,
 o ye taga bin jimi sagagbenbagaw ta fanibonw kere fe.
⁹ E, ne kanujɔgɔn, ne be i ta cəja suma
 ni masace Farawona ta wotorosamasow le ye.
¹⁰ I dafuruw ce ka ji i ta tororanegə fla ce ma,
 i kankala ce ka ji i ta kannanegə ce ma!

(*Sagagbenbagaw kumakan*)

¹¹ An bəna tororanegə saninlamanw le gbasi i ye,
 ka o jiegen ni warigbe ye.

(*Sunguru kumakan*)

¹² Ka ne ta masace ni a jənjɔgɔnw signin to,
 ne ta turu ka yɔrɔ bee kasa diya.
¹³ Ne jarabi be i ko kasadiyanan, min be bɔrɔnin kɔnɔ.
 A lanin be ne sin fla ce ma.
¹⁴ Ne jarabi be i ko jabifiyeren,
 min be Eni Gedi rezenforow ce ra.

(*Kanbelen kumakan*)

¹⁵ E, i ce ka ji sa, ne kanujɔgɔn, i ce ka ji!
 I jnakisew ce ka ji i ko tugani!

(*Sunguru kumakan*)

¹⁶ I ce ka ji, ne jarabi, i ko ka di ne ye;
 an ta lanan be i ko binkene.
¹⁷ An ta bon yiriw ye sediriyiri cəjuman le ye,
 a kogow ye siperesi yirijumanw le ye.
2 ¹ Ne be i ko yirifiyeren min be falen Sarɔn kenegbe ra,
 i ko yirifiyeren min be falen kuruw furance ra.

(*Kanbelen kumakan*)

² Ne kanujɔgɔn be sunguru tɔw ce ra
 i ko yirifiyeren cəjuman falennin ɔnaniyiriw ce ra.

(*Sunguru kumakan*)

³ Ne jarabi be kanbelen tɔw ce ra
 i ko pɔmusun be yiri tɔw ce ra tu kɔnɔ cogo min na.
 Ne jusu diyaninba be sigi a suma kɔrɔ,
 a den fana ka di ne da ra!
⁴ A ka ne ladon janagbeyɔrɔ ra, so kɔnɔ;
 ka kanu ke ka ne datugu.
⁵ Aw ye rezen mɔnin di ne ma ka baraka don ne ra,
 aw ye pɔmu di ne ma ka dɔ fara ne fanga kan,
 sabu kanu kera ne ra bana ye.
⁶ A numanboro ye to ne kun kɔrɔ,
 a kininboro ye ne mɔmɔ.

(*Kanbelen kumakan*)

⁷ E, Zeruzalemu sunguruw, ne be aw daari,
 aw y'a ke minanw, ani mankalaninw kosɔn,
 aw kana kanu lawuri, aw kana a lakunu

k'a sɔrɔ a wagati ma se.

(Sunguru kumakan)

⁸ Ne toro bē ne jarabi kumakan na!

A fē nin ye, a bē nana!

A bē panpanna kuruw kan,
a bē borira kongoriw kunna!

⁹ Ne jarabi bē i ko minan,
i ko mankalanin den;
a lənin fē kene ma an ta kogo kō fe.
A bē fleri kera finetiri fē,
a jaw bē finetiri sansanw na.

¹⁰ Ne jarabi kumana ne fē; a ko:

«I wuri, ne kanujəgən! Ne ta cəjumanin, na yan!

¹¹ A fē, nənewagati banna,
sanji tigera, sanji lora.

¹² Yiriw bē fiyerenna jamana kōnɔ;
dənkirilawagati le sera^a;
tuganiw kasikan bē bɔra an ta kongow kōnɔ.

¹³ Toroden fōlōw bē mɔna,
rezensunw fiyerenna, ka yɔrɔ kasa diya.
I wuri, ne kanujəgən! Ne ta cəjumanin, na yan!

¹⁴ «E, ne ta tugani birinin bē farawow le ra,
a dogonin bē fō kuruwow le cē ra.

A to ne ye i jada fē sa!

A to ne ye i kumakan mēn,
sabu i kumakan ka di,
i jada cē ka ji.»

(Bamusoman kumakan)

¹⁵ Aw ye kongowuru mina an ye,
kongowurunin minw bē an ta rezenforow cen,
tuma min na o bē fiyeren bō!

(Sunguru kumakan)

¹⁶ Ne jarabi ye ne ta ye, ne fana ye a ta ye.
A bē ni a ta beganw ye, o bē bin jimina yirifiyerenw cē ra.

¹⁷ Sani tere ye suma,
sani yirisuma ye tunu,
i ye kɔsegī ka na, ne jarabi;
bori ka na i ko minan,
walama mankalaninden min bē panpan
kuru walonwalonninw kan.

Sunguru sikora ni a ta kanbelen ye

(Sunguru kumakan)

3 ¹ Ka ne to ne layɔrɔ ra,
su bēe, ne sikora k'a ye
ko ne bē ne ta kanbelen kanunin yɔrɔjinina.

Ne k'a yɔrɔjinini ka dēsē, ne m'a ye.

² Ne wurira ka dugu yaala,
siradaw ra, ani jamalajenyɔrɔw ra.
Min ko ka di ne ye, ne ka o yɔrɔjinini,
ne k'a yɔrɔjinini ka dēsē, ne m'a ye.

^a2.12 An bē se k'a fō fana ko: dənkirilawagati ni gerenadisunw lesewagati.

sani yirisuma ye tunu,
ne bəna yele o mirisunw ta kuru kan,
ne bə taga o wusunanyiriw ta kongori kan.

⁷ Ne kanujəgən, i cə ka ji haali!

Fiyət t'i ra!

⁸ Na ne fə, ka bə Liban kuru kan, ne ta maminamuso,
jigi ka bə Liban kuru kan i ye na.
Jigi ka bə Amana kuru kunna ka fleri ke;
jigi ka bə Seniri kuru kunna ka fleri ke,
jigi ka bə Herimən kuru kunna ka fleri ke,
jaraw bə dogo yɔrɔ min na,
waraninkalaw bə dogo kuru minw cə ra.

⁹ E, ne dəgəmuso, ne ta maminamuso, i ka ne jusukun mina.

I ta flerikeko kelen dərən ka ne jusukun mina,
i ta kənəkise kelen dərən ka ne jusukun mina.

¹⁰ Ne dəgəmuso, ne ta maminamuso, i ta kanu ka di də,
i ta kanu ka di ka temə duvən kan.

I munturu kasa ka di ka temə wusunanw bəe kan!

¹¹ Ne ta maminamuso, li le bə təni ka bə i dagbolow ra,
li ni nənə le bə i nənden jukərə.

I ta faniw kasa ka di i ko Liban yiriw kasa.

¹² Ele ye nankə koorinin le ye,
ne dəgəmuso, ne maminamuso;
ele ye bununji koorinin le ye,
ani kələn min dasəgəra!

¹³ I be i ko gerenadi yiritupuman min bə denjumanw ke,
ani min denw ka di;
jabisunw, ani narisunw b'a ra.

¹⁴ Narisunw ni safiransunw,
ani yiri kasadimanw, ani sinamənisunw,
ani wusunanyiri suguya bəe:
miri ni alowesi,
ani kasadiyananw bəe ra pumanman.

¹⁵ Ele ye kələn le ye nankəw cə ma,
bununji saninman
min bə woyo ka bə fə Liban kuruw ra!

(*Sunguru kumakan*)

¹⁶ Sahiliyanfan fəjə ye wuri!
Woroduguyanfan fəjə ye na!
O ye fiye ne ta nankə kan,
janko a yiriw kasadiman ye wuri,
k'a to ne jarabi ye don a ta nankə ra,
k'a yiridendimanw domu.

(*Kanbelen kumakan*)

5 ¹ Ne dəgəmuso, ne maminamuso,
ne bə nana ne ta nankə ra,
ka na ne ta kasadiyananw tige,
mirisunw, ani ne ta wusunanyiriw.
Ne bəna ne ta lijaga ni a ji bee domu,
ka ne ta duvən ni ne ta nənə min!

(*Teriw kumakan*)

An teriw, aw ye domuni ke, ka min,
ka nəgən kanu fə ka pənamini!

Sunguru ma da yele joona

(Sunguru kumakan)

² Ne tun be sunogora, nka ne hakiri tun be ne jarabi ra.
A fle ne jarabi kan lo, a be da gbasira.

(Kanbelen kumakan)

«Da yele, ne dɔgɔmuso, ne kanujugɔn,
ne ta tugani, ne ta muso dafanin!
Ne kun bee kera gɔmiji ye,
su sumaya ka ne kunsigi bee nigi.»

(Sunguru kumakan)

³ Ne ka ne ta derege bɔ ka ban;
o tuma ne bena a don tuun wa?
Ne ka ne senw ko ka ban,
ne bena o nɔgɔ tuun wa?
⁴ Ne jarabi k'a boro don da wo fe;
a makari ka ne mina.
⁵ Ne wurira ko ne be da yele ne jarabi ye,
k'a sɔrɔ ne boro bee tun ye turu kasadiman ye;
ne ta turu kasadiman ka da sɔgɔnan bee ke turu ye.
⁶ Ne ka da yele ne jarabi ye,
nka o y'a sɔrɔ a tun k'a ko don ka taga ka ban.
A tagako ka ne hakiri bee pagami.
Ne k'a yɔrɔjini, nka ne m'a ye.
Ne k'a wele, nka a ma ne lamina.

⁷ Dugu kɔrsibagaw yaalayaalatɔ ka ne kunben,
o ka ne bugɔ fɔ ka ne mandimi;
o ka ne ta lankana bɔsi ne ra!
Dugu kɔrsibagaw ka o le ke ne ra.

⁸ E, Zeruzalemu sunguruw, ne be aw daari,
ni aw ka ne jarabi ye,
aw bena mun le fɔ a ye sa?
Aw y'a fɔ a ye ko a ta kanu ka bana bla ne ra!

(Dugu sunguruw kumakan)

⁹ E, musow bee ra cεjuman,
o tuma mun le be ele jarabi ra ka teme ce tɔw kan sa?
Mun le be ele jarabi ra ka teme ce tɔw kan,
fɔ i be an daarira tan?

(Sunguru kumakan)

¹⁰ Ne jarabi gbenin lo, fɔ a be manamana.
A bɔjɔgɔnko te sɔrɔ hali ce waga tan ce ra.
¹¹ A kunkolo ye sanin yereworo ye,
a kunsigi ka ca fɔ a be fifa a kɔ,
a kunsigw finna i ko kɔnɔninfin ta siw.
¹² A jakisew be i ko kɔdaratuganiw,
i ko nɔnɔ kera ka kɔdaratugani minw ko;
a jakisew be a ja kɔnɔ i ko lulu.
¹³ A dafuru be i ko nankɔrayiri kasadimanw;
ani wusunayiri kasadimanw.
A dagbolo ce ka jii, i ko yirifiyeren kasadimanw.
¹⁴ A borow bee ye sanin ye,
ka lulu ke k'a negeñ.

A fari ce ka ji, i ko samajin nugunin,
safiri lulu donna min na k'a cəpa.

¹⁵ A senkalaw be i ko farakurupuman gbeman,
minw ju sigira sanin yereworo kan.

A baraka be i ko Liban kuruw;
a be i ko sediriyiri, min ta cəpa jəgən te yiri təw si ra.

¹⁶ A da ka timi,
a yɔrɔ bəe ka di ne ye.
Ne jarabi be ten le, ne kanujəgən be ten le,
Zeruzalemu sunguruw.

(*Dugu sunguruw kumakan*)

6 ¹ Musow bəe ra cəpuman,
i jarabi tagara min le?
I jarabi tagara fan juman fe sa?
A fɔ an ye janko an ye i dème k'a yɔrɔjini.

(*Sunguru kumakan*)

² Ne jarabi tagara a ta nankɔ le ra,
wusunanyiriw falennin be yɔrɔ min na.
A tagara to ni a ta beganw ye nankɔw kɔnɔ,
a be yirifiyerenw tigera yi.
³ Ne ye ne jarabi ta ye,
ne jarabi fana ye ne ta ye.
A be ni a ta beganw ye, o be bin jimina yirifiyerenw ce ra.

Sunguru ta cəpa

(*Kanbelen kumakan*)

⁴ E, ne kanujəgən, i ce ka ji, i ko Tirisa dugu,
i saraman lo i ko Zeruzalemu dugu;
i be mɔgɔ ja tige i ko kerekejamaba lajennin.

⁵ I ja bɔ ne ra,
sabu i ta fleri be ne hakiri wuri le.
I kunsigi ce ka ji, i ko bakuru
minw be jigira ka bɔ Galadi kuru kan.

⁶ I jinw gbera i ko sagakuru
min konin be bɔra kɔ ra.
I jinsira fla bəe dafanin lo,
dɔ ma fɔn a si ra.

⁷ I dafuru bəe kelen kelen be i ko gerenadi cətige,
i ta lankana jukɔrɔ.

⁸ Masamuso biwɔɔrɔ be masace fe,
jɔnmuso biseegi ye a musow ye;
sunguruw da te lɔn.

⁹ Nka ne ta tugani, ne ta dafanin ye kelenpe le ye.
A jəgən were te a bamuso fe.
A ko ka di a woroba ye ka teme fen bəe kan.
Ni sunguru təw k'a ye, olugu b'a fɔ a ma ko a ta jana.
Masamusow, ani jɔnmusow minw ye a musow ye, olugu b'a tando.

(*Teriw kumakan*)

¹⁰ E, nin ye sunguru juman natɔ ye i ko dugugbeda bɔtɔ?
A ce ka ji i ko karo,
a be manamana i ko tere;
a be mɔgɔ ja tige i ko kerekejamaba lajennin.

¹¹ Ne jigira nankɔ ra, yiridentaw be nankɔ min na,
ka taga yiriw falento flɛ,

k'a fle ni rezensunw bē nugura,
ni gerenadisunw bē fiyerenna.

¹²Fen min k'a to ne nege ka ne sama
ka taga ni ne ye fō ne ta jamana ta kerekewotoro cē ra, ne ma o lōn.

(*Məgə werew kumakan*)

7 ¹Na, na, Sulamiti sunguru!
Na, na janko an ye i nada fle!

(*Sunguruw kumakan*)

Mun na aw bē Sulamiti sunguru flera
i ko məgə minw bē dənkebagaw flera?

(*Kanbelen kumakan*)

²E, fagamadennin,
i senw cē ka ji i ta sanbaraw kōnō!
I soro koorinin bē ka ja i ko kannakōnō;
baarakebaga hakiriman dō boro nō le bē o ye.
³I cəmanceyōrō bē i ko minan koorinin,
duven kasadiman te fōn min kōnō.

I kōnōbara bē i ko siman min lajenna pəgōn kan,
k'a lamini ni yiri fiyerenw ye.

⁴I sinbara fla bē i ko mankalaninden fla,
o bē i ko minanmuso ta flaninw.

⁵I kankala bē i ko sankaso
min lōra ni samajin ye.

I jadenw bē manamana i ko Hesibōn kō ji,
min bē Bati Rabimu donda kere fe.

I nunkala bē i ko Liban sankaso,
min lōnin bē k'a jasin Damasi dugu ma.

⁶I kunkolo cē ka ji i ko Karimeli kuru.

I kunsigi danna k'a cəpa i ko danfani dawulaman.
I kunsigi be se ka masace sen fereke k'a laben.

⁷E, i ce ka ji de! I ko ka di ne ye!
Ne ta kanunin, ne diyanyaməgō.

⁸I lōcogo bē i ko tamarosun.

I sin bē i ko tamaro tizanw.

⁹Ne bē yelen tamarosun na k'a tizan dō tige!
I sinw bē i ko rezen mōnīn.

I da kasa ka di i ko yiriden mōkopuman.

¹⁰I da ka timi i ko duvendiman.

Can lo, o duven ye ne ni ne jarabi ta le ye,
a bē woyo an dagbolo kan fō ka taga an sunəgō.

Kanu ni ninsəndiya

(*Sunguru kumakan*)

¹¹Ne ye ne jarabi ta le ye,
a ta miiriya bee bee ne le kan.

¹²Na, ne jarabi, an ye taga kongo kōnō,
an bēna si togoda dō ra,

¹³səgōmada joona fe, an bē taga rezenforo ra,
k'a fle ni rezensun nugura, ni a bē fiyerenna,
ni gerenadisunw fiyerenna.

O yōrō le ra, ne bēna a yira i ra ko i ko ka di ne ye.

¹⁴Mandaragōriw^b kasadiman ka yōrō bee labō.
Yiridennuman suguya bee bē an ta bonda ra;

^b7.14 Məgōw tun b'a miiri ko mandaragōri yiriden tun bē se ka kanu bonya cē ni muso cē.

yiriden tigeninkuraw, ani a kɔrɔniñw.

Ne jarabi, ne ka o bɛe mara ele le ye.

8 ¹E, ni ele tun ye ne kɔrɔce yere le ye,

ni ele ni ne tun ka sin kelen min,

ne tun bena i kunben kene ma ka melege i ra,

mɔgɔ si tun tēna ne mafiyenya.

² Ne tun bēna taga ni i ye ka taga i ladon ne bamuso ta so;

i tun bēna ne karan.

Ne tun bēna duvendiman dɔ di i ma, i ye o min;

ne tun bēna ne ta gerenadisunw yiriden ji dɔ di i ma.

³ A numanboro ye to ne kun kɔrɔ,

a y'a kininboro melege ne ra.

(*Kanbelen kumakan*)

⁴ E, Zeruzalemu sunguruw, ne bɛ aw daari

aw kana kanu lawuri, aw kana a lakunu

k'a sɔrɔ a wagati ma se.

Kanu ta fanga bɛ i ko saya fanga

(*Dugu sunguruw kumakan*)

⁵ E, muso juman le bɛ nana ka bɔ kongokolon kɔnɔ,

a dennin bɛ a jarabi kan?

(*Sunguru kumakan*)

Ne ka i lakunu pɔmusunw le kɔrɔ,

i bamuso ka i kɔnɔ ta yɔrɔ min na,

i woroba ka i kɔnɔ ta yɔrɔ min na.

⁶ Ne sigi i jusukun kan i ko tagamasiyen,

ne don i boro ra i ko tagamasiyen;

sabu kanu fanga bɛ i ko saya fanga,

celiya ka fari i ko kaburu.

Kanu tasuma ye tasuma farimanba le ye,

a bɛ i ko Matigi Ala ta tasuma.

⁷ Hali jiba caman te se ta kanuya tasuma faga,

ji si te se k'a datugu.

Ni mɔgɔ min ka hali a ta sokɔnɔfenw bɛe di ko a bɛ kanu san,

o tigi tena foyi sɔrɔ ni lɔgbɔri te.

(*Sunguru balemaw kumakan*)

⁸ Dɔgɔmuso dɔ bɛ an fe,

a kɔgɔ ma fa fɔlɔ.

An bēna mun le ke an dɔgɔmuso ye,

ni a furukokuma nana wuri lon min na?

⁹ Ni an dɔgɔmuso ye dugu laminikogo le ye,

an bēna sansan warigberamanw lɔ a kunna.

Ni an dɔgɔmuso ye donda le ye,

an bēna sediriyiri barakamanw le ke a kon ye.

(*Sunguru kumakan*)

¹⁰ Ne ye dugu laminikogo le ye,

ne sinw ye a kogo sankasow ye.

O ra, ne kera ne jarabi fe hera sababu le ye.

(*Kanbelen kumakan*)

¹¹ Yiriforo dɔ tun bɛ Sulemani fe Baali Hamɔn.

A k'a karifa dɔw ma ko o y'a kɔrɔsi.

Olugu bɛe kelen kelen tun bɛ to ka na warigbe waga kelen le di a ma

yiridenw cɔngɔ̄ye.

¹² Ne ta yiriforo bε ne yere le ja kɔrɔ yan.

Ele Sulemani ye to ni i ta warigbe waga kelen ye,
warigbe keme fla ye kε a kɔrsibagaw ta ye.

¹³ Ele min siginin bε nankɔ kɔnɔ,
ne tɔnɔgɔn dɔw ka o toro malɔ, ko o bε i ta kuma lamen.
A to ne ye i kumakan men!

(*Sunguru kumakan*)

¹⁴ Bori, ne jarabi,
i ko minan, walama mankalanin den,
min bε panpan kuruw kan ka taga,
yirikasadimanw bε kuru minw kan.